

แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามมาตรฐานการจัดการเงิน
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4
The Development of Budget Management Strategy by Focusing On
Performance In Accordance with The Financial Management Standards
In Order to Improve Efficiency of Management in Medium-Sized Schools
Under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1, Group 4

ปวีณา จรรยาจรกุล^{*1} และชัยฤทธิ์ แสงสว่าง²

Paweena Janyakajonkul^{*1} and Chairit Sangsawang²

^{*1}นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

²อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

^{*1}Master of Education in Educational Administration Program, Siam Technology College

²Graduate student in Educational Administration, Siam Technology College

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: paweena@mdn.ac.th

Received: November, 29 2022

Revised: December, 14 2022

Accepted: December, 19 2022

บทคัดย่อ

การบริหารงบประมาณ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ทุกหน่วยงานมีความจำเป็นต้องใช้ เพื่อให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งในหน่วยงานจะต้องจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู จำนวน 136 คน จากสถานศึกษา จำนวน 4 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.98 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง
รองลงมาคือ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการตรวจสอบภายใน
ด้านการบริหารงบประมาณทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ และด้านการรายงานทางการเงินและ
ผลการดำเนินงาน และด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต ตามลำดับ และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหาร
งบประมาณในโรงเรียนขนาดกลางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4
สรุปได้ว่า สถานศึกษาต้องมีการดำเนินการใช้งบประมาณอย่างถูกต้องตามแผนกลยุทธ์และตามเป้าหมาย
ของสถานศึกษา อนุมัติงบประมาณอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและต่อผู้เรียนสูงสุด
มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันเพื่อให้สามารถตรวจสอบ ติดตาม ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งมีการ
ประเมินผลการจัดกิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ ตรวจสอบการใช้งบประมาณ และรายงานผลการดำเนินงาน
ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและสาธารณะชนรับทราบอยู่เสมอ

คำสำคัญ: การพัฒนาการบริหารงบประมาณ, โรงเรียนขนาดกลาง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4

ABSTRACT

Budget management is one of the important factors in the management of every organization. Whether it is a government agency or a private sector All departments are required. in order to be able to operate more flexibly in which the agency must prepare an effective budget in order to be able to use the existing budget for maximum benefit The researcher therefore has an interest in studying Guidelines for developing budget management in medium-sized schools, Bangkok Secondary Educational Service Area Office, Region 1, Group 4, with the objectives of 1) studying budget management in medium-sized schools. under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office, Region 1 , Group 4 and 2) to study the approaches for developing budget management in medium-sized schools. under the Office of Bangkok Secondary Educational Service Area, Region 1, Group 4. This research was a combined quantitative and qualitative research. The sample used in the research was 136 teachers. The research tools were a 5-point estimation scale questionnaire with a reliability of 0.98 and a structured interview. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and content analysis.

The research findings were as follows: 1) budget management in medium schools, Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, group 4, in general, was operating at high level. When considering side by side, it was at high level in every aspect. The side with the highest mean is Procurement system management, followed by supplies and asset management budget planning internal audit financial budget management and budget control and financial reporting and performance and the production cost calculation, respectively; and 2) guidelines for developing budget management in medium-sized schools, Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, group 4. according to the goals of the school appropriate budget approval in order to maximize the benefit of educational institutions and learners. The information is updated so that it can be examined and followed up accurately. Including the evaluation of activities according to various projects, checking the use of the budget. and regularly report the results to those involved in education management and the public.

Keywords: Development of Budget Management, Medium-Sized Schools, The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1, Group 4

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ให้มีศักยภาพ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกฝน การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2555: 12) การจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้เกิดจากองค์ประกอบหลายอย่างที่มีส่วนสนับสนุนให้มีกระบวนการในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป้าหมายในการจัดการศึกษาคือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ ในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน ในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วยการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 30-46) หน่วยงานในการบริหารจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

ทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 157-158)

การบริหารงบประมาณถือว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการบริหารงานทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ทุกหน่วยงานมีความจำเป็นต้องใช้ เพื่อให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งในหน่วยงานจะต้องจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด งบประมาณเป็นสิ่งที่ชี้บ่งแนวความคิดในการบริหารงาน ตลอดจนวิธีการดำเนินงานงบประมาณ จึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีการดำเนินงานและโครงสร้างของหน่วยงาน งบประมาณในรูปแบบที่เหมาะสมมีเหตุผลจะเป็นการช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2543: 7) สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาและเป็นตัวผลักดันให้การศึกษามีประสิทธิภาพสำเร็จดังเป้าหมายก็คือ การบริหารงานด้านงบประมาณ การปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณการเงินและพัสดุให้เป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้น ทำให้ระบบงบประมาณมีความโปร่งใส มีความเป็นธรรม มีประสิทธิผล เพราะการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะเน้นความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจขององค์กร จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์แผนงาน โครงการ อย่างเป็นระบบมีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวัตถุประสงค์ของงานเป็นระบบที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากรการเงินและพัสดุที่สะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จของงานหรือพันธกิจต่าง ๆ ขององค์กรหรือของรัฐ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและทำให้ประเทศชาติมั่นคงและพึ่งตนเองได้ (ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ, 2544: 22) การบริหารงบประมาณในปัจจุบันยังเกิดปัญหาในหลายด้านที่ต้องพัฒนา สอดคล้องกับ ชูบริ ม่วงกุ่ม (2558: 89) กล่าวว่า สถานศึกษามีการกำหนดแผนงานโครงการ แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกด้าน ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในระดับปฏิบัติงาน ควรมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สอดคล้องกับ จารุวรรณ มาแต่้ม (2561: 27) กล่าวว่า ควรสร้างและพัฒนาเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผล ตามยุทธศาสตร์และกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับ วีระพงษ์ ก้านกิ่ง (2560: 78) กล่าวว่า ปัญหาที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนงบประมาณ แผนงานโครงการ และการจัดทำแผนการใช้งบประมาณ ปฏิทินปฏิบัติงานและการประเมินแผนกลยุทธ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรหลักที่สำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบายในการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่า และตอบสนองความต้องการของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 8) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ให้ความสำคัญกับการบริหารงานภายใต้มาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณที่เป็นส่วนที่สำคัญในการขับเคลื่อนงาน ภารกิจและการ

ดำเนินงานของสถานศึกษา ต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เกิดความคุ้มค่าในภารกิจ เพื่อให้การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ การบริหารงานของสถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, 2563: 3) โรงเรียนขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 พบว่าผลการดำเนินงานยังไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ยังมีการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างไม่คุ้มค่าต่อการจัดการศึกษาและไม่มีการรายงานผลการดำเนินงานให้สาธารณชนได้รับทราบ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 เพื่อต้องการศึกษาการบริหารงบประมาณและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา วางแผน ปรับปรุงการบริหารงาน และพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

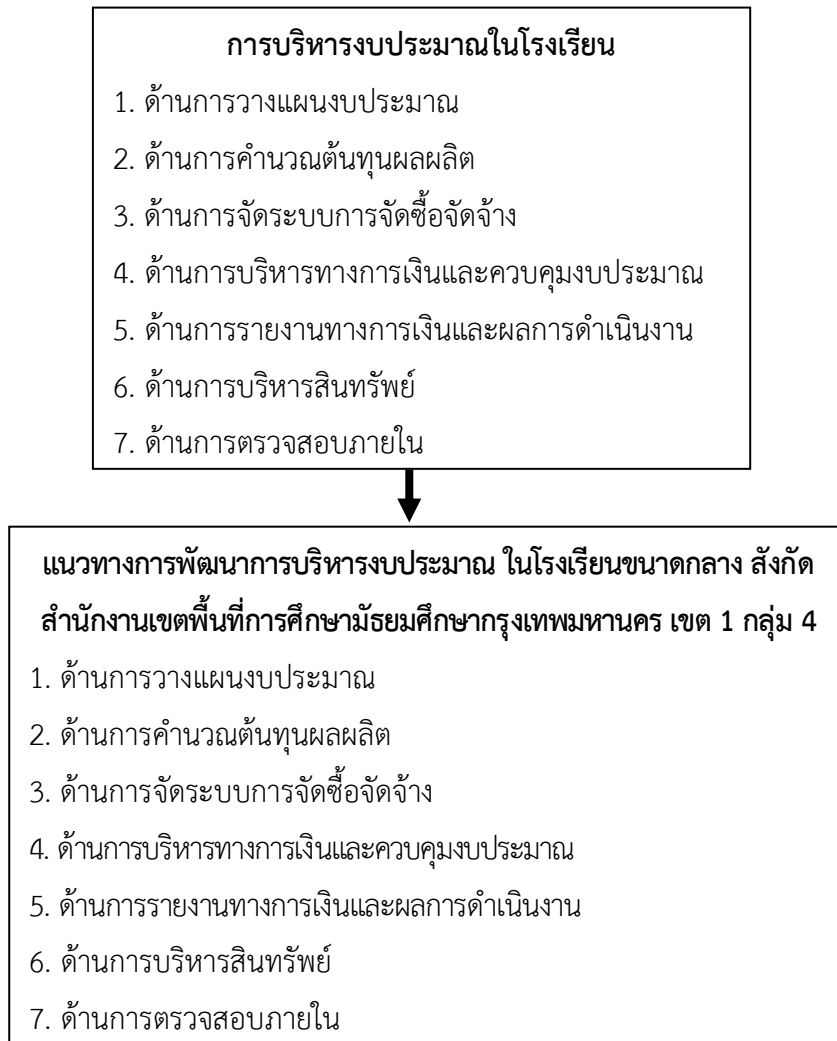
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยมุ่งศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ, 2544: 22-23) ตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน (7 Hurdles) ประกอบด้วย 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การคำนวณต้นทุนผลผลิต 3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) การบริหารสินทรัพย์ 6) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และ 7) การตรวจสอบภายใน ดังภาพที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ตัวอย่างและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 จาก 4 โรงเรียน จำนวน 210 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1)

1.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 จำนวน 136 คน โดยผู้วิจัยหาขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970: 607-610) หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยแบ่งตามสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารในสถานศึกษาขนาดกลาง มีความรู้ความสามารถทางด้านการบริหารงบประมาณ และอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ตามมาตรฐานการเงิน 7 ด้าน (7 Hurdles) ดังนี้ (ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ, 2544: 22-23) ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนงบประมาณ 2) ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต 3) ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน 6) ด้านการบริหารสินทรัพย์ และ 7) ด้านการตรวจสอบภายใน

2.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ตามมาตรฐานการเงิน 7 ด้าน (7 Hurdles) ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนงบประมาณ 2) ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต 3) ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน 6) ด้านการบริหารสินทรัพย์ และ 7) ด้านการตรวจสอบภายใน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 แบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1) ขอนหนังสือจากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ที่เป็นตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยไปยื่นหนังสือให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้วยตนเอง

3) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามกับโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้วยตนเอง

4) ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 136 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์หน่วยงานต้นสังกัดของผู้ทรงคุณวุฒิในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

2) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์มอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน พร้อมทั้งแนบบแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้เข้าใจประเด็นคำถาม พร้อมทั้งนัด วัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์

3) ดำเนินการสัมภาษณ์ ตามวันเวลาที่กำหนดในการให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งตลอดระยะเวลาในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจดบันทึกข้อมูลในการสัมภาษณ์

4) นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมและวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสม และนำเสนอต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอเป็นรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายสรุปข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินงาน โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสต์ (Best, 1981: 195) ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อบรรยายสรุปข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) สำหรับการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหาร ครูโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	54	39.70
หญิง	82	60.30
รวม	136	100.00
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
26-35 ปี	103	75.70
36-45 ปี	30	22.10
46 ปี ขึ้นไป	3	2.20
รวม	136	100.00
ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	98	72.10
ปริญญาโท	38	27.90
รวม	136	100.00
ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	4	2.90
ครู	132	97.10
รวม	136	100.00
ประสบการณ์ทำงาน	จำนวน	ร้อยละ

ไม่เกิน 5 ปี	68	50.00
6-10 ปี	37	27.20
11-15 ปี	28	20.60
16 ปี ขึ้นไป	3	2.20
รวม	136	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 มีจำนวนทั้งสิ้น 136 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 39.70 เป็นเพศหญิง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 60.30 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า มีอายุ 26-35 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 75.70 มีอายุ 36-45 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 มีอายุ 46 ปี ขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.20 เมื่อจำแนก ตามระดับการศึกษา พบว่า ปริญญาตรี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 72.10 ปริญญาโท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.90 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 เป็นครู จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 97.10 และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 50 6-10 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 27.20 11-15 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.60 16 ปี ขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4

โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) จำแนกเป็นรายด้านและรายรวมทุกด้าน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ในการแปลความหมาย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมและ รายด้าน

การบริหารงบประมาณ	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	4.15	0.70	มาก	3
2. ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต	3.96	0.69	มาก	7
3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	4.23	0.60	มาก	1
4. ด้านการบริหารงบประมาณทางการเงิน และการควบคุมงบประมาณ	4.06	0.74	มาก	5

การบริหารงบประมาณ	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
5. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน	4.00	0.75	มาก	6
6. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.20	0.64	มาก	2
7. ด้านการตรวจสอบภายใน	4.11	0.68	มาก	4
โดยภาพรวม	4.10	0.69	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อ จัดจ้าง (\bar{X} = 4.23) รองลงมาคือ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ (\bar{X} = 4.20) ด้านการวางแผนงบประมาณ (\bar{X} = 4.15) ด้านการตรวจสอบภายใน (\bar{X} = 4.11) ด้านการบริหารงบประมาณทางการเงินและการควบคุม งบประมาณ (\bar{X} = 4.06) ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (\bar{X} = 4.00) และด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุดคือ ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต (\bar{X} = 3.96)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการวางแผน งบประมาณ

ด้านการวางแผนงบประมาณ	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำแผน งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	4.17	0.74	มาก	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำแผน งบประมาณประจำปีสอดคล้องตาม แผนงาน/ โครงการ	4.15	0.77	มาก	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีระบบข้อมูล สารสนเทศด้านงบประมาณที่ใช้ในการวางแผน งบประมาณครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	3.99	0.74	มาก	5
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อประชุมและ อนุมัติใช้แผนงบประมาณประจำปี	4.27	0.59	มาก	1

ด้านการวางแผนงบประมาณ	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้จัดทำแผนงบประมาณประจำปีเสร็จตามเวลาที่กำหนด	4.16	0.68	มาก	3
โดยภาพรวม	4.15	0.70	มาก	-

จากตารางที่ 3 พบว่า การดำเนินงานงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการวางแผนงบประมาณ โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อประชุมและอนุมัติใช้แผนงบประมาณประจำปี (\bar{X} = 4.27) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำแผนงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ (\bar{X} = 4.17) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้จัดทำแผนงบประมาณประจำปีเสร็จตามเวลาที่กำหนด (\bar{X} = 4.16) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปีสอดคล้องตามแผนงาน/โครงการ (\bar{X} = 4.15) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีระบบข้อมูลสารสนเทศด้านงบประมาณที่ใช้ในการวางแผนงบประมาณครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน (\bar{X} = 3.99)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการคำนวณต้นทุนผลผลิตของกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ	4.03	0.75	มาก	3
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีข้อมูลงบประมาณและสารสนเทศที่ใช้ในการคำนวณต้นทุนผลผลิตที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	4.05	0.72	มาก	2
3. คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบการใช้งบประมาณดำเนินการของโรงเรียน	4.10	0.63	มาก	1
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการกำหนดเกณฑ์การอนุมัติงบประมาณอย่างชัดเจน	3.90	0.62	มาก	4
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีระบบติดตาม	3.70	0.74	มาก	5

ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ตรวจสอบการคำนวณต้นทุนผลผลิตตามแผนงาน/โครงการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง				
โดยภาพรวม	3.96	0.69	มาก	-

จากตารางที่ 4 พบว่า การดำเนินงานงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบการใช้จ่ายงบประมาณดำเนินการของโรงเรียน (\bar{X} = 4.10) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีข้อมูลงบประมาณและสารสนเทศที่ใช้ในการคำนวณต้นทุนผลผลิตที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน (\bar{X} = 4.05) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการคำนวณต้นทุนผลผลิตของกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ (\bar{X} = 4.03) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการกำหนดเกณฑ์การอนุมัติงบประมาณอย่างชัดเจน (\bar{X} = 3.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีระบบติดตามตรวจสอบการคำนวณต้นทุนผลผลิตตามแผนงาน/โครงการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (\bar{X} = 3.70)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง

ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดซื้อจัดจ้าง โดยมีแผนการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนงาน/โครงการ	4.21	0.55	มาก	3
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศในการจัดซื้อจัดจ้าง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	4.08	0.57	มาก	5
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการบริหารจัดการซื้อจัดจ้างที่โปร่งใสตรวจสอบได้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.18	0.74	มาก	4
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างในการตรวจรับพัสดุ	4.48	0.50	มาก	1

ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการติดตามและประเมินผลการจัดซื้อจัดจ้างทำรายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลา	4.22	0.66	มาก	2
โดยภาพรวม	4.23	0.60	มาก	-

จากตารางที่ 5 พบว่า การดำเนินงานงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างในการตรวจรับพัสดุ (\bar{X} = 4.48) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการติดตามและประเมินผลการจัดซื้อจัดจ้างทำรายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลา (\bar{X} = 4.22) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดซื้อจัดจ้างโดยมีแผนการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนงาน/โครงการ (\bar{X} = 4.21) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการบริหารการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใสตรวจสอบได้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (\bar{X} = 4.18) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศในการจัดซื้อจัดจ้างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน (\bar{X} = 4.08)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการบริหารงบประมาณทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ

ด้านการบริหารงบประมาณทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำบัญชีโดยแยกตามประเภท	4.11	0.75	มาก	3
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการวางแผนระบบเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีโดยคำนึงถึงการควบคุมภายใน	4.13	0.70	มาก	1
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำสมุดบัญชีรายการแยกประเภทของรายได้และค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริง	4.12	0.74	มาก	2
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการวางแผนที่มีมาตรฐานเป็นระบบที่โปร่งใสมีการตรวจสอบ	4.01	0.71	มาก	4

ด้านการบริหารงบประมาณทางการเงิน และการควบคุมงบประมาณ	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ภายใน				
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำรายงาน การเงินและบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำทุก เดือนและส่งตามกำหนด	3.94	0.78	มาก	5
โดยภาพรวม	4.06	0.74	มาก	-

จากตารางที่ 6 พบว่า การดำเนินงานการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการบริหารงบประมาณทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการวางแผนระบบเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีโดยคำนึงถึงการควบคุมภายใน (\bar{X} = 4.13) รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดทำสมุดบัญชีรายการแยกประเภทของรายได้และค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริง (\bar{X} = 4.12) โรงเรียนมีการจัดทำบัญชีโดยแยกตามประเภท (\bar{X} = 4.11) โรงเรียนมีการวางแผนที่มีมาตรฐานเป็นระบบที่โปร่งใสมีการตรวจสอบภายใน (\bar{X} = 4.01) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการเงินและบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำทุกเดือนและส่งตามกำหนด (\bar{X} = 3.94)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน

ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานที่ชัดเจนและปฏิบัติได้	3.99	0.75	มาก	3
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการมอบหมายงานด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานมีความชัดเจนและทุกคนได้รับรู้	4.05	0.70	มาก	1
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการรายงานผลทางการเงินและผลการดำเนินงานที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	3.99	0.88	มาก	4

ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนงาน/โครงการกิจกรรมที่กำหนดไว้	4.01	0.74	มาก	2
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการติดตามและประเมินผลการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	3.97	0.69	มาก	5
โดยภาพรวม	4.00	0.75	มาก	-

จากตารางที่ 7 พบว่า การดำเนินงานงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการมอบหมายงานด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานมีความชัดเจนและทุกคนได้รับรู้ (\bar{X} = 4.05) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนงาน/โครงการกิจกรรมที่กำหนดไว้ (\bar{X} = 4.01) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานมีความชัดเจนและปฏิบัติได้ (\bar{X} = 3.99) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการรายงานผลทางการเงินและผลการดำเนินงานที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน (\bar{X} = 3.99) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ (\bar{X} = 3.97)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีกระบวนการจัดหาพัสดุที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. 2560	4.29	0.60	มาก	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการลงทะเบียนครุภัณฑ์ อย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	4.13	0.70	มาก	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการเก็บรักษา				

ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
บำรุงรักษา และคิดค่าเสื่อมราคาอย่างเป็นปัจจุบัน	4.05	0.70	มาก	5
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทหาย่างชัดเจน	4.29	0.65	มาก	2
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการใช้ทรัพย์สินมาใช้ในการวางแผนจัดการทรัพย์สินต่อไป	4.26	0.57	มาก	3
โดยภาพรวม	4.20	0.64	มาก	-

จากตารางที่ 8 พบว่า การดำเนินงานงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีกระบวนการจัดหาพัสดุที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. 2560 (\bar{X} = 4.29) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทหาย่างชัดเจน (\bar{X} = 4.29) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการใช้ทรัพย์สินมาใช้ในการวางแผนจัดการทรัพย์สินต่อไป (\bar{X} = 4.26) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการลงทะเบียนครุภัณฑ์ อย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน (\bar{X} = 4.13) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการเก็บรักษา บำรุงรักษาและคิดค่าเสื่อมราคาอย่างเป็นปัจจุบัน (\bar{X} = 4.05)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการตรวจสอบภายใน

ด้านการตรวจสอบภายใน	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานของโรงเรียนด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา	4.15	0.70	มาก	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายใน ทั้งให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ	4.26	0.60	มาก	1

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการกำหนดเกณฑ์ในการตรวจสอบภายในที่ชัดเจน	4.10	0.71	มาก	3
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบภายใน	3.99	0.68	มาก	5
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการรายงานผลการตรวจสอบภายใน	4.06	0.72	มาก	4
โดยภาพรวม	4.11	0.68	มาก	-

จากตารางที่ 9 พบว่า การดำเนินงานงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ด้านการตรวจสอบภายใน โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายใน ทั้งให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ (\bar{X} = 4.26) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานของโรงเรียนด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา (\bar{X} = 4.15) โรงเรียนมีการกำหนดเกณฑ์ในการตรวจสอบภายในที่ชัดเจน (\bar{X} = 4.10) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการรายงานผลการตรวจสอบภายใน (\bar{X} = 4.06) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบภายใน (\bar{X} = 3.99)

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 คน เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปีร่วมกับครูเพื่อให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแผน/โครงการ และมีการวางแผนงบประมาณที่ครบถ้วน และต้องผ่านการอนุมัติใช้แผนจากคณะกรรมการสถานศึกษาก่อนนำมาใช้

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีระบบข้อมูลสารสนเทศด้านงบประมาณที่ใช้ในการวางแผนงบประมาณครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษา

และครู ดังนั้นในการวางแผนงบประมาณควรมีการเก็บหลักฐานร่องรอยที่ชัดเจนและเป็นระบบรวมทั้งมีการส่งต่อข้อมูลให้ครบถ้วน

2. ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการคำนวณต้นทุนผลผลิตกิจกรรมที่สอดคล้องกับราคาปัจจุบันเพื่อเป็นข้อมูลราคากลางของโรงเรียน และควรเก็บข้อมูลสารสนเทศให้ครบถ้วน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์การอนุมัติงบประมาณอย่างชัดเจน

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูมีระบบติดตามตรวจสอบการคำนวณต้นทุนผลผลิตตามแผนงาน/โครงการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบควรมีการติดตามตรวจสอบการคำนวณต้นทุนผลผลิตที่ตรงตามราคากลางอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงาน และรักษาผลประโยชน์ของโรงเรียน

3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรจัดซื้อจัดจ้างตามแผน/โครงการ ที่กำหนดไว้ และถูกต้องตามระเบียบพัสดุทุกขั้นตอน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใส มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่ครบถ้วน ทำรายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อพร้อมสำหรับการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดซื้อจัดจ้าง

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูมีการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศในการจัดซื้อจัดจ้างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ดังนั้น ควรจัดเก็บเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นระบบและ เป็นปัจจุบันเพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาข้อมูล พร้อมทั้งมีการส่งต่อข้อมูลที่ครบถ้วน

4. ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการจัดทำบัญชีโดยแยกตามประเภท ของรายได้และค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริง มีการจัดทำรายงานการเงินและบัญชีรายรับ-รายจ่าย ประจำทุกเดือน และส่งรายงานต้นสังกัดตามกำหนด มีมาตรฐานเป็นระบบที่โปร่งใสและมีการตรวจสอบภายใน

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูมีการจัดทำรายงานการเงินและบัญชีรายรับ-รายจ่าย ประจำทุกเดือนและส่งตามกำหนด ดังนั้น ทุกครั้งที่มีรายรับ-รายจ่าย เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชีควรทำการบันทึกรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้เป็นปัจจุบัน

5. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ผู้บริหารและครูควรมีนโยบายหรือแนวทางการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมีรายงานผลการดำเนินงานหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมทุกครั้งเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและครบถ้วน และมีการติดตามที่เป็นระบบ

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูมีการติดตามและประเมินผลการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายผู้รับผิดชอบงานที่ชัดเจน และมีการติดตามการรายงานทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ

6. ด้านการบริหารสินทรัพย์ ผู้บริหารและครูควรมีกระบวนการจัดหาพัสดุให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อความถูกต้องและให้เกิดความโปร่งใส มีการลงทะเบียนครุภัณฑ์

ครบถ้วน มีการเก็บรักษาบำรุงและคิดค่าเสื่อมราคาอย่างเป็นปัจจุบัน และกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหาอย่างชัดเจน

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครู มีการเก็บรักษา บำรุงรักษาและคิดค่าเสื่อมราคาอย่างเป็นปัจจุบัน ดังนั้นผู้รับผิดชอบจะต้องมีการคิดค่าเสื่อมราคาประจำปีและมีทะเบียนคุมครุภัณฑ์ เพื่อสามารถติดตามและง่ายต่อการบำรุงรักษา

7. ด้านการตรวจสอบภายใน ผู้บริหารและครูควรมีการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการใช้งบประมาณ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายในพร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ในการตรวจสอบภายในที่ชัดเจนพร้อมทั้งมีการรายงานผลการตรวจสอบภายใน

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบภายใน ดังนั้นควรจัดอบรมและเพิ่มความรู้ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความรู้ในเรื่องงานงบประมาณและสามารถตรวจสอบภายในได้ถูกต้องตามกฎระเบียบ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4

การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การบริหารงบประมาณมีความจำเป็นในการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้สำเร็จตามเป้าหมายตามกลยุทธ์ที่สถานศึกษากำหนด วางแผนการใช้จ่ายเงินที่ได้รับจัดสรรมาอย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนงานและโครงการที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด การบริหารจัดการศึกษามีความสำคัญอย่างมากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต้องมีความเป็นผู้นำ มีทัศนคติที่ดี มีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายทางการศึกษาที่ชัดเจน บริหารงานตามระเบียบทางราชการกำหนด ในการบริหารงานต้องได้รับความพึงพอใจต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและต่อความรู้สึกของสังคม ซึ่งแนวทางการบริหารงบประมาณตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ว่าเป็นระบบที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการ บริหารการเงินตามหลักการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (school-base management) โดยสถานศึกษาต้องมีแผนการหารายได้และแผนการจ่ายเงินรวมทั้งมีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินสำหรับไว้ใช้จ่ายในกิจการของสถานศึกษา มีการควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานทาง

การเงินให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังต้องมีระบบข้อมูลที่เชื่อถือได้ เป็นปัจจุบัน และครอบคลุมการดำเนินงานทางการเงินทุกด้าน มีรายงานที่รวดเร็วและมีเอกสารหลักฐานให้ตรวจสอบได้ โดยสะดวก เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส (transparency) และความรับผิดชอบ (accountability) ในการบริหารการเงินของสถานศึกษา จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การบริหารงบประมาณโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของซูบริ ม่วงกุ่ม (2558) ที่ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษาภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทราวดี เกตุณะ (2560) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระพงษ์ ก้านกิ่ง (2560) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบและปัญหาแนวทางการพัฒนาสภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ทั้ง 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการลดต้นทุนการผลิต ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การวางแผนการใช้จ่ายเงินที่ได้รับจัดสรรมาต้องมีการใช้จ่ายอย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนงานและโครงการที่ตั้งไว้ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา และมีข้อมูลในระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน มีระบบติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของซูบริ ม่วงกุ่ม (2558) ที่ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบในการบริหารงบประมาณ ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดแผนงานโครงการ แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกด้าน ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในระดับปฏิบัติงาน ระบบการตรวจสอบภายในไม่มีอิสระ และขาดความต่อเนื่อง โดยมีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแผนงาน โครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติจริงอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน สร้างแรงจูงใจ ตลอดจนจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ ติดตาม การจัดทำตัวชี้วัด และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระพงษ์ ก้านกิ่ง (2560) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบและปัญหาแนวทางการพัฒนาสภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนงบประมาณ แผนงาน/โครงการ และการจัดทำแผนการใช้งบประมาณ ปฏิทินปฏิบัติงาน และการประเมินแผนกลยุทธ์ ส่วนแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณที่สำคัญคือ สถานศึกษาควรจัด ประชุมบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้าง

ความเข้าใจ และจัดอบรมเกี่ยวกับดำเนินการจัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวรรณ มาแต้ม (2561) ที่ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลของสถานศึกษา เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารแบบมุ่งเน้นของสถานศึกษาควรมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ควรสร้างและพัฒนาเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของ บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลตามยุทธศาสตร์และกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4

สรุปได้ว่า สถานศึกษาต้องมีการดำเนินการใช้งบประมาณอย่างถูกต้องตามแผนกลยุทธ์และตามเป้าหมายของสถานศึกษา อนุมัติงบประมาณอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและต่อผู้เรียนสูงสุด มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันเพื่อให้สามารถตรวจสอบ ติดตาม ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ ตรวจสอบการใช้งบประมาณ และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและสาธารณะชนรับทราบอยู่เสมอ

ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 สถานศึกษาต้องมีการดำเนินการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่ได้รับจัดสรรมาอย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนงานและโครงการที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด นำข้อมูลงบประมาณมาคิดคำนวณต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายแต่ละกิจกรรมตามงาน/โครงการที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และมีข้อมูลในระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน และมีระบบติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับซูบรี ม่วงกุ่ม (2558) ที่กล่าวว่า การคำนวณต้นทุนผลผลิต หมายถึง การกำหนดนโยบายตามมาตรฐานทาง การเงินด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารงบประมาณ โดยวิเคราะห์ กิจกรรมตาม งาน/โครงการ ที่วางไว้ ทั้งต้นทุนทางตรง และต้นทุนทางอ้อม ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อให้เกิด ตัวผลผลิตที่มีในแผนกลยุทธ์ รวมทั้งกำหนดเป้าหมายระยะสั้นระยะยาว ตลอดจนการประเมินผลของ กิจกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับบุญยวีร์ พัฒน์ธกิตติโชค (2559) ที่กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนในการบริหารงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ การประเมินผลการดำเนินงาน และสอดคล้องกับภัสราวดี เกตุณะ (2560) ที่กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การวางแผนการใช้ทรัพยากรให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงาน และโครงการที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามความต้องการของหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตามภารกิจงาน 7 ด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากการศึกษพบว่า การบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นการดำเนินงานของ สถานศึกษา ต้องนำข้อมูลงบประมาณมาคิดคำนวณต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายแต่ละกิจกรรมตามงาน/โครงการที่ เกิดจากการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และมีข้อมูลในระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน กำหนดเกณฑ์การอนุมัติงบประมาณโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีระบบ ติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

2. จากการศึกษพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยมีข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 การวางแผนงบประมาณ สถานศึกษาต้องมีการดำเนินงานวางแผนเกี่ยวกับการใช้จ่าย งบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนที่สอดคล้องตามแผน/โครงการโดยมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการสถานศึกษาประชุมจัดทำแผนงบประมาณเพื่ออนุมัติการใช้แผนงบประมาณประจำปี มีระบบ ข้อมูลสารสนเทศการควบคุม ติดตาม และประเมินผลอย่างชัดเจน

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีระบบข้อมูล สารสนเทศด้านงบประมาณที่ใช้ในการวางแผนงบประมาณครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ดังนั้นในการวางแผนงบประมาณควรมีการเก็บหลักฐานร่องรอยที่ชัดเจนและเป็นระบบรวมทั้งมีการ ส่งต่อข้อมูลให้ครบถ้วน

2.2 การคำนวณต้นทุนผลผลิต สถานศึกษาต้องมีการดำเนินงานนำข้อมูลงบประมาณมาคิดคำนวณ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายแต่ละกิจกรรมตามงาน/โครงการ ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และมีข้อมูลในระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูมีระบบติดตามตรวจสอบการ คำนวณต้นทุนผลผลิตตามแผนงาน/โครงการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบควรมีการ ติดตามตรวจสอบการคำนวณต้นทุนผลผลิตที่ตรงตามราคากลางอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิด ความโปร่งใสในการดำเนินงาน และรักษาผลประโยชน์ของโรงเรียน

2.3 ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง สถานศึกษาต้องมีการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ โดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน มีแผนการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนงาน/โครงการโดยคณะกรรมการจัดซื้อจัด จ้างตรวจสอบและตรวจรับพัสดุด้วยความโปร่งใส มีการตรวจสอบประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูมีการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศในการจัดซื้อจัดจ้างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ดังนั้น ควรจัดเก็บเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบันเพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาข้อมูล พร้อมทั้งมีการส่งต่อข้อมูลที่ครบถ้วน

2.4 ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ สถานศึกษาต้องมีการดำเนินงานการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายตามประเภทของเงิน เพื่อควบคุมงบประมาณโดยจัดให้มีการวางแผนที่มีมาตรฐานเป็นระบบที่โปร่งใส มีการตรวจสอบภายในและรายงานการเงินและบัญชีรายรับ-รายจ่าย ต่อต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูมีการจัดทำรายงานการเงินและบัญชีรายรับ-รายจ่าย ประจำทุกเดือนและส่งตามกำหนด ดังนั้น ทุกครั้งที่มีการรับ-รายจ่าย เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชีควรทำการบันทึกรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้เป็นปัจจุบัน

2.5 ด้านการบริหารสินทรัพย์ สถานศึกษาต้องมีการดำเนินงานกระบวนการจัดหาพัสดุ ควบคุมเก็บรักษา บำรุงรักษา และจำหน่ายออกจากทะเบียน มีการลงทะเบียนครุภัณฑ์และคิดค่าเสื่อมราคา มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง จัดหาและใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์อย่างคุ้มค่า และมีหลักฐานในการเบิกจ่ายอย่างถูกต้อง

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูมีการติดตามและประเมินผลการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายผู้รับผิดชอบงานที่ชัดเจน และมีการติดตามการรายงานทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ

2.6 ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน สถานศึกษาต้องมีการดำเนินงานรายงานผลทางการเงินตามนโยบายของสถานศึกษา แนวปฏิบัติด้านการรายงานการเงินที่กระทรวงการคลังกำหนด โดยจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศรายงานการเงินและผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ครบถ้วนชัดเจน มีการกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายเงินในการจัดหาและใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์อย่างคุ้มค่า และต้องมีหลักฐานในการเบิกจ่าย

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครู มีการเก็บรักษา บำรุงรักษาและคิดค่าเสื่อมราคาอย่างเป็นปัจจุบัน ดังนั้นผู้รับผิดชอบจะต้องมีการคิดค่าเสื่อมราคาประจำปีและมีทะเบียนคุมครุภัณฑ์ เพื่อสามารถติดตามและง่ายต่อการบำรุงรักษา

2.7 ด้านการตรวจสอบภายใน สถานศึกษาต้องมีการดำเนินงานตรวจสอบงบประมาณอย่างต่อเนื่อง กำหนดแนวนโยบายตามมาตรฐานทางการเงิน เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารงบประมาณ วิเคราะห์และควบคุมการปฏิบัติงานในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณอย่างถูกต้อง และมีการรายงานผลการดำเนินการอยู่เสมอ

จากระดับการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบภายใน ดังนั้นควรจัดอบรมและเพิ่มความรู้ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความรู้ในเรื่องงานงบประมาณและสามารถตรวจสอบภายในได้ถูกต้องตามกฎระเบียบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณในโรงเรียนที่มีขนาดต่าง ๆ และในหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการบริหารงบประมาณในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานของสถานศึกษา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จรรุวรรณ มาแต่้ม. (2561). **การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. (2544). **มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- ชุบรี ม่วงกุ่ม. (2558). **การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- บุญยวีร์ พัฒน์ธนภิตติโชค. (2559). **สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ภัศราวดี เกตุณะ. (2560). **การศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วีระพงษ์ ก้านกิ่ง. (2560). **สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2555). **รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ประจำปี 2555**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักนายกรัฐมนตรื. (2544). **มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. (2563). **ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1**. เข้าถึงข้อมูลจาก <https://eoffice.sesao1.go.th/info>
- Best, J. W. (1981). **Research in education**. (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall, 195.
- Krejcie, R. V and Daryle, W. M. (1970). Determining sample size for research activities. **Education and Psychological Measurement**. 607-610.